

וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב דְקַיִימֵי עֲלִיָּה דְהַאי דְרַגְא, וּמַנְיֵיהוּ (דף צט
 ו"א) יַנִּיק (יְסוּדָא דְעֵלְמָא) וְאִתְּזֵן. בְּדִין וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאֲתָם.
 דְּתִיאֻבְתָּא דְהַאי דְרַגְא תַתְּאָה לְאִתְחַפְּרָא בְּהוּ
 וְחִדְוֹתָא דִּילָהּ לְאִתְמַשְׁכָּא אַבְתְּרִיָּהוּ. וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה,
 לְאִתְתַּקְנָא פְּרַסְיָא לְגַבִּיָּהוּ.

תָּא חַוֵּי, עֵבֶד קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְדוּד מְלָפָא חַד
 סְמַכָּא מִפְּרַסְיָא עֲלָאָה בְּאַבְתָּן. וְאַף עַל גַּב
 דְּאִיָּהוּ פְּרַסְיָא לְגַבִּיָּהוּ, אַבְל בְּזַמְנָא דְאִתְחַפְּרָא בְּהוּ
 אִיָּהוּ חַד סְמַכָּא לְאִתְתַּקְנָא בְּפְרַסְיָא עֲלָאָה. וּבְגִין כִּד
 נְטִיל מְלֻכוּתָא בְּחִבְרוֹן דְּדוּד מְלָפָא שְׁבַע שָׁנִין
 לְאִתְחַפְּרָא בְּהוּ. וְהָא אִתְמַר.

תּוֹסֵפְתָא

וַיֵּרָא אֵלָיו יְיָ בְּאֵלֹנֵי מִמְרָא. אִמְרֵי בְּאֵלֹנֵי מִמְרָא, וְלֹא בְּאֵתֶר
 אַחֲרָא. אֲלָא בְּגִין דִּיהִיב לִיה עֵיטָא עַל גְּזִירוֹ דְקַיִימָא דִּילִיָּה.

לשון הקודש

וְאַף עַל גַּב שְׁהוּא פְּסָא אֵלֵיהֶם, אַבְל
 בְּזַמְן שְׁמַתְחַפְּרָא בְּהֶם הוּא עֲמוּד אַחַד
 לְהִתְתַּקֵּן בְּפִסְא הָעֲלִיּוֹן, וְלִכְדָּה נְטִיל אֵת
 הַמְּלֻכוּת בְּחִבְרוֹן דְּדוּד הַמְּלָךְ שְׁבַע שָׁנִים
 לְהִתְחַפְּרָא בְּהֶם, וְהֵרִי נִאֲמַר.

תּוֹסֵפְתָא

וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֹנֵי מִמְרָא. לְמַד בְּאֵלֹנֵי
 מִמְרָא וְלֹא בְּמָקוֹם אַחֵר? אֲלָא מְשׁוּם
 שְׁנַתֵּן לוֹ עֵצָה עַל בְּרִית הַמִּילָה שְׁלוֹ.

אֲנָשִׁים? אֵלֹו אַבְרָהָם וַיִּצְחַק וַיַּעֲקֹב,
 שְׁעוּמָדִים עַל הַדְּרָגָה הַזֹּה, וּמָהֶם הִיא
 יוֹנְקַת וְיְסוּדָא הָעוֹלָם וְנִזְוִיָּת. וְאִזּוּ – וַיֵּרָא
 וַיִּרְץ לְקִרְאֲתָם. שְׁתֵּי שׁוּבָת הַדְּרָגָה
 הַתְּחַתּוּנָה הִיא לְהִתְחַפְּרָא בְּהֶם וְחִדְוֹתָהּ
 לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵיהֶם. וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה,
 לְהִתְתַּקֵּן לְהֶם כְּפִסָּא.

כִּי רָאָה, הַקְּבִ"ה עָשָׂה אֵת דְּדוּד הַמְּלָךְ
 עֲמוּד אַחַד מִהַפְּסָא הָעֲלִיּוֹן כְּמוֹ הָאֲבוֹת.

בשעתא דאמר קדשא בריך הוא לאברהם למגור אזל אברהם
למלך עם חברוי, אמר ליה ענר אנת בן תשעין שנין ואת מעיק
ג'רמך.

אמר ליה ממרא דכרת יומא דרמו לך בשדאי באתון דנורא.
וההוא כפנא דעבר על עלמא דכתיב, (בראשית יב) ויהי רעב
בארץ וירד אברם מצרימה. ואנון מלכין דרדפו בתריהון ומחית
יתהון וקדשא בריך הוא שובינד מפלא ולא יכיל בר נש למעבר
לך ביש. קום עביד פקודא דמרך. אמר ליה קדשא בריך הוא,
ממרא אנת יחבת ליה עיטא למגור, חייך לית אנא מתגלי עליה
אלא בפלטרין דילך, הדא הוא דכתיב באלוני ממרא (עד כאן
התוספתא):

מדרש הנעלם

רבנן פתחי בהאי קרא (שיר השירים א) לריח שמניך טובים שמן תורק
שמך וגו'. תנו רבנן האי נשמתא דבר אינש בשעתא דסלקא
מארעא לרקיעא וקיימא בההוא זיחרא עלאה דאמרון, קדשא בריך
הוא מבקר לה.

תא שמע אמר רבי שמעון בן יוחאי כל נשמתא דצדיקיא כיון
דקיימא באתר שכינתא יקרא דחזיא למיתב, קדשא בריך

לשון הקודש

מצות רבונך! אמר לו הקב"ה: ממרא,
אתה נתת לו עצה להמול, חייך איני
מתגלה עליו אלא בפלטרין שלך. וזהו
שכתוב באלוני ממרא. (עד כאן התוספתא).

מדרש הנעלם

רבותינו פתחו בפסוק הזה, (שיר א) לריח
שמניך טובים שמן תורק שמך וגו'. שנו
רבותינו, נשמה זו של בן האדם, בשעה
שעולה מהארץ לרקיע ועומדת באותו
זהר עליון שאמרנו, הקב"ה מבקר אותה.
בא תשמע, אמר רבי שמעון בר יוחאי,

בשעה שאמר הקב"ה לאברהם להמול,
הלך אברהם להמלך עם חברוי. אמר לו
ענר: אתה בן תשעים שנה, ואתה מעיק
לעצמך?

אמר לו ממרא: הזכרת את היום שזרקו
אותך הכשדים לתוך כבשן האש, ואותו
רעב שעבר על העולם, שכתוב (בראשית יב)
ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה,
ואותם מלכים שרדפו אחריהם והפית
אותם, והקב"ה הציל אותך מהכל ולא
יכל איש לעשות לך רע? קום ועשה את

הוא קרי לאבֵּהתָא, ואמר לון זילו ובקרו לפלגניא צדיקא דאתא, ואקדימו ליה שלמא מן שמי. ואנון אמרין, מארי עלמא, לא אתחזי לאבא למיזל למחמי לברא, ברא אתחזי למיחמי ולמחזי ולמתבע לאבוי.

והוא קרי ליעקב ואמר ליה אנת דהנה לך צערא דבנין זיל וקביל (אולפניה) פני דפלגניא צדיקא דאתא הכא, ואנא איזיל עמך. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים כד) מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סָלָה. מִבְּקֵשׁ לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא מִבְּקָשֵׁי. אָמַר רַבִּי חֵיָא מְרִישֵׁיה דְקָרָא מִשְׁמַע דְכְתִיב זֶה דֵר דוֹרְשֵׁיו וְגו'.

אמר רבי יעקב אמר רבי חייא (נ"א עקיבא) יעקב אבינו הוא כסא הכבוד, וכן תאנא דבי אליהו יעקב אבינו הוא כסא בפני עצמו, דכתיב, (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקוב, ברית פרת קדשא בריך הוא ליעקב לבדו יותר מכל אבותיו דעבד ליה כסא הכבוד. בר מן קדמאה:

רבי אליעזר הוה יתיב וְהוה לעי באורייתא. אתא לגביה רבי עקיבא אמר ליה במאי קא עסיק מר. אמר ליה בהאי קרא

לשון הקודש

יעקב סלה. לא נאמר מבקש, אלא מבקשי. אמר רבי חייא, מראש הפסוק משמע, שכתוב זה דור דרשו וכו'.

אמר רבי יעקב אמר רבי חייא (נ"א עקיבא), יעקב אבינו הוא כסא הכבוד. וכן תנא דבי אליהו, יעקב אבינו הוא כסא בפני עצמו, שכתוב (ויקרא כו) וזכרתי את בריתי יעקוב. ברית פרת הקב"ה ליעקב לבדו יותר מכל אבותיו, שעשה לו כסא הכבוד, פרט מן הראשון.

רבי אליעזר הוה יושב והוה עוסק בתורה. בא אליו רבי עקיבא ואמר לו,

כל נשמת הצדיקים, כיון שעומדת במקום שכינת הכבוד, שראויה לשבת, הקב"ה קורא לאבות ואומר להם: לבו ובקרו את פלוני הצדיק שבא, והקדימו לו שלום משמי. והם אומרים: רבון העולם, לא ראוי לאבא ללכת לראות את הבן. הבן ראוי לראות ולהראות ולדרש את אביו.

והוא קורא ליעקב ואומר לו: אתה שהיה לך צער בגנים, לך וקבל (למדן) פני פלוני הצדיק שבא לכאן, ואני אלך עמך. והו שכתוב (תהלים כד) מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ

דְּכַתִּיב, (שמואל א ב) וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם. מהו כִּסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם. זה יַעֲקֹב אָבִינוּ דְּעֵבִיד לִיה פְּרָסִי יִקָּר בְּלַחֲדוּי לְקַבְּלָא אוּלְפִין נְשַׁמְתָּא דְּעִדִּיקָא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזִיל עֲמִיה בְּכָל רִיש יִרְחָא וִירְחָא. וְכֹד הָמִי נְשַׁמְתָּא יִקָּר אֲסַפְקִלְרִיָּא שְׁכִינְתָּא דְּמֵאֲרִיָּה, מְבָרַכַת וְסֻגְדַת קַמֵּי קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי וְגו'.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא קֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא קָאִים עֲלוּהִי. וְנְשַׁמְתָּא פְּתַח וְאָמַר יי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד וְגו' כָּל הַפְּרָשָׁה עַד סִימָא דְּקָאמַר יִתְמוּ חַטָּאִים וְגו'. וְעוֹד אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּי אֱלֹא מְשַׁבַּחַת לִיה עַל גּוּפָא דְּאֲשַׁתָּאֵר בְּעֵלְמָא דִּין וְאָמַר (תהלים קג) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֵת יי וְכָל קֳרְבֵי וְגו'.

וְקֳדָשָׁא בְּרִיד הוּא אֲזִיל. מִנָּא לָן הָאִי. מֵהָאִי קָרָא דְּכַתִּיב וִירָא אֱלֹוֹי יי בְּאֵלֹוֹנֵי מְמֵרָא, זֶה יַעֲקֹב. מֵהוּ מְמֵרָא. מִשּׁוּם דְּאֲחֻסִּין מֵאֲתֹן עֲלֵמִין מַעֲדָן וְהוּא כִּסָּא. אָמַר רַבִּי יַעֲחֵק מְמֵרָא בְּגִימְטְרִיא מֵאֲתֹן וְתַמְנִין וְחַד הָוָה, מֵאֲתֹן דְּעֵדָן דְּכַתִּיב, (שיר השירים ח) וּמֵאֲתִים לְנוֹטְרִים אֵת פְּרִיו, וְתַמְנִין וְחַד דְּהוּא כִּסָּא. וּבְגִין כֵּן אֲתִקְרִי וִירָא

לשון הקודש

מֵאֹד וְגו' כָּל הַפְּרָשָׁה, עַד הַסּוּם שְׁאוּמַר יִתְמוּ חַטָּאִים וְגו'. וְעוֹד אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, וְלֹא זֹו בְּלִבְד, אֱלֹא מְשַׁבַּחַת אוֹתוֹ עַל הַגּוּף שֶׁנִּשְׁאַר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאָמַר (שם קג) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֵת ה' וְכָל קֳרְבֵי וְגו'. וְתִקְבְּ"ה הוּלְדָה. מִנֵּין לָנוּ זֶה? מֵהַפְּסוּק הַזֶּה שְׁכַתּוֹב וִירָא אֱלֹוֹי ה' בְּאֵלֹוֹנֵי מְמֵרָא. זֶה יַעֲקֹב. מֵה זֶה מְמֵרָא? מִשּׁוּם שִׁירֵשׁ מֵאֲתִים עוֹלְמוֹת מַעֲדָן, וְהוּא כִּסָּא. אָמַר רַבִּי יַעֲחֵק, מְמֵרָא בְּגִימְטְרִיא מֵאֲתִים שְׁמוֹנִים וְאַחַת הִיָּה. מֵאֲתִים שֶׁל עֵדָן, שְׁכַתּוֹב (שיר ח) וּמֵאֲתִים לְנוֹטְרִים אֵת פְּרִיו,

בְּמָה מַר עוֹסֵק? אָמַר לוֹ, בְּפִסּוּק הַזֶּה שְׁכַתּוֹב (שמואל א-ב א) וְכִסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם. מֵהוּ כִּסָּא כְבוֹד יִנְחִילִם? זֶה יַעֲקֹב אָבִינוּ שְׁעָשָׂה לוֹ כִּסָּא כְבוֹד לְבִדּוֹ לְקַבֵּל תּוֹרָה בְּעַד נְשַׁמַּת הַעֲדִיק, וְתִקְבְּ"ה הוּלְדָה עִמּוֹ בְּכָל רֵאשׁ הַדָּשׁ וְהַדָּשׁ, וּבְשֵׁרוּאָה הַנְּשַׁמָּה אֵת כְּבוֹד הָאֲסַפְקִלְרִיָּה שֶׁל שְׁכִינַת רַבּוּנוּ, מְבָרַכַת וּמְשַׁתַּחֲוֶה לַפְּנֵי הַקָּב"ה. וְזֶהוּ שְׁכַתּוֹב (תהלים קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֵת ה'.

אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, הַקָּב"ה עוֹמֵד עָלָיו, וְהַנְּשַׁמָּה פּוֹתַחַת וְאוֹמְרַת: ה' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת

אליו יי באלוני ממרא. ועל שום דא נקרא ממרא.

אמר רבי יהודה מהו באלוני. רעונו לומר תוקפוי הדא הוא דכתיב, (בראשית מט) אביר יעקב. והוא יושב פתח האהל. הדא הוא

דכתיב, (תהלים טו) יי מי יגור באהלך וגו'. כהום היום. דכתיב, (מלאכי א) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

אמר רבן יוחנן בן זכאי בההיא שעתא אזיל קדשא בריך הוא, ובגין דשמעין אבהתא אברהם ויצחק דקדשא בריך הוא

אזיל לגביה. תבעין מן יעקב למיזל עמהון ולאקדמא ליה שלם ואנון קיימין עלוהי. ממאי דכתיב וישא עיניו וירא והנה שלשה

אנשים נצבים עליו. שלשה אנשים (דקיימין) אלין אבהתא אברהם יצחק ויעקב דקיימין עלוהי וחמו עובדין טבין (נ"א דעבד) דעבדין.

וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה. משום דחמי שכינת יקרא עמהון הדא הוא דכתיב, (שיר השירים א) על פן עלמות

אהבוך (אלו הן האבות):

דבר אחר וירא אליו יי באלוני ממרא. רבנן פתחי בהאי קרא בשעת פטירתו של אדם. דתניא אמר רבי יהודה בשעת

לשון הקודש

תובעים מיעקב ללכת עמם ולהקדים לו שלום, והם עומדים עליו, ממה שכתוב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים

נצבים עליו. שלשה אנשים ושעומדים אלו האבות, אברהם יצחק ויעקב, שעומדים עליו וראו מעשים טובים ושעשהו

שעושים. וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה, משום שראה שכינת הכבוד עמם. זהו שכתוב (שיר א)

על פן עלמות אהבוך ואלו הן האבות. דבר אחר וירא אליו ה' באלני ממרא,

רבתינו פתחו בפסוק הזה בשעת

ושמונים ואחת שהוא פסא. ולכן נקרא וירא אליו ה' באלני ממרא. ועל שם זה נקרא ממרא.

אמר רבי יהודה, מה זה באלני? רעונו לומר חזקו, זהו שכתוב אביר יעקב. והוא יושב פתח האהל, זהו שכתוב (תהלים

טו) ה' מי יגור באהלך וגו'. כהום היום, שכתוב (מלאכי א) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה.

אמר רבי יוחנן בן זכאי, באותה שעה הלך הקב"ה, ומשום ששומעים האבות, אברהם יצחק, שהקב"ה הולך אליו,

פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל שֶׁהַנְּשֻׁמָה מִתְפַּרְדֶּת מִן הַגּוּף. וְלֹא נִפְטָר אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שְׂרֹאָה אֶת הַשְּׂכִינָה הָדָא הוּא דְכָתִיב (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחַי. וּבְאִין עִם הַשְּׂכִינָה שְׁלֹשָׁה מִלְּאָכֵי הַשָּׂרֵת לְקַבֵּל נְשֻׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק. הָדָא הוּא דְכָתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהֵי יְיָ וְגו'. בְּחֹם הַיּוֹם. זֶה יוֹם הַדִּין הַבּוֹעֵר כְּתַנּוּר לְהַפְרִיד הַנְּשֻׁמָה מִן הַגּוּף.

וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים. הַמְבַקְרִים מַעֲשָׂיו מִה שֶׁעָשָׂה, וְהוּא מוֹדֶה עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וּבִיּוֹן שֶׁהַנְּשֻׁמָה רוֹאָה כְּד, יוֹצֵאת מִן הַגּוּף עַד פֶּתַח בֵּית הַבְּלִיעָה, וְעוֹמְדַת שָׁם עַד שְׁמִתּוּדָה כֹּל מַה שֶׁעָשָׂה הַגּוּף עִמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִזּוֹ נְשֻׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׂמִיחָה בְּמַעֲשֵׂיהָ וּשְׂמִיחָה עַל פְּקוּדוֹתָהּ. דְּתַאנָּא אָמַר רַבִּי יִצְחָק נְשֻׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק מִתְאַוָּה אִמְתִּי תֵצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל, כְּדִי לְהַתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הַבָּא.

תָּנוּ רַבָּנָן כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הָהוּא יוֹמָא עֶרְבַ שְׁבֵת הָוָה, וְאוֹתִיב לִימִינֵיהּ הוֹרְקָנוּם בְּרִיָּה, וְהָוָה מְגַלִּי לִיהּ עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא, וְהוּא לָא הָוָה מְקַבֵּל בְּדַעְתֵּיהּ מִלְּיָא, דְּחָשִׁיב כְּמַטוּרָף לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

עֲלֵיהֶם בְּפִיו. וּבִיּוֹן שֶׁהַנְּשֻׁמָה רוֹאָה כְּד, יוֹצֵאת מִן הַגּוּף עַד פֶּתַח בֵּית הַבְּלִיעָה, וְעוֹמְדַת שָׁם עַד שְׁמִתּוּדָה כֹּל מַה שֶׁעָשָׂה הַגּוּף עִמָּה בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְאִזּוֹ נְשֻׁמַת הַצַּדִּיק הִיא שְׂמִיחָה בְּמַעֲשֵׂיהָ וּשְׂמִיחָה עַל פְּקוּדוֹתָהּ. שֶׁשְׂנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, נְשֻׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק מִתְאַוָּה אִמְתִּי תֵצֵא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הֶבֶל כְּדִי לְהַתְעַנֵּג בְּעוֹלָם הַבָּא.

שְׁנֵי רַבּוֹתֵינוּ, כְּשֶׁחָלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ יוֹם עֶרְבַ שְׁבֵת הָוָה, וְהוֹשִׁיב לִימִינוֹ אֶת הוֹרְקָנוּם בְּנוֹ, וְהִיא מְגַלָּה לוֹ

פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם. שֶׁשְׂנִינּוּ, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשַׁעַת פְּטִירְתּוֹ שֶׁל אָדָם הוּא יוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל, שֶׁהַנְּשֻׁמָה מִתְפַּרְדֶּת מִן הַגּוּף. וְלֹא נִפְטָר אָדָם מִן הָעוֹלָם עַד שְׂרֹאָה אֶת הַשְּׂכִינָה. וְהוּ שְׂכִינָתוֹ (שמות לג) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחַי. וּבָאִים עִם הַשְּׂכִינָה שְׁלֹשָׁה מִלְּאָכֵי הַשָּׂרֵת לְקַבֵּל נְשֻׁמָתוֹ שֶׁל צַדִּיק. זֶהוּ שְׂכִינָתוֹ וַיֵּרָא אֱלֹהֵי ה' וְגו'. בְּחֹם הַיּוֹם - זֶה יוֹם הַדִּין הַבּוֹעֵר כְּתַנּוּר לְהַפְרִיד אֶת הַנְּשֻׁמָה מִן הַגּוּף.

וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים, הַמְבַקְרִים מַעֲשָׂיו מִה שֶׁעָשָׂה, וְהוּא מוֹדֶה

בְּדַעַתִּיהָ הָיְתָה. כִּיּוֹן דְּחֻמָּא דְּדַעַתָּא דְּאַבּוּי מְתִישְׁבָּא עֲלוּי, קַבִּיל מְנִיָּה
מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה רְזִין עֲלֵאִין.

כַּד מְטָא לְאַבְנֵי שֵׁישׁ דְּמִתְעַרְבֵי בְּמִיא עֲלָאָה, בְּכַה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
וּפְסֵק לְמִימְרָא, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי. אָמַר לִיה אַבָּא לְמָה. אָמַר
לִיה חֲזִינָא דְּאוּחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא. אָמַר לִיה זִיל וְאַימָא לְאַמְדָּ
דְּתַסְתַּלֵּק תְּפִלְאֵי בְּאַתְרַּ עֲלָאָה, וּבִתְרַ דְּאַסְתַּלֵּק מִן עֲלָמָא וְאַיְתִי
הָכָא לְמַחְמֵי לְהוּן לָא תְּבִי דְּאַנּוּן קְרִיבִין עֲלֵאִין וְלָא תִתְּאִין וְדַעַתָּא
דְּבַר נֶשׁ לָא יָדַע בְּהוּ.

עַד דְּהוּוּ יְתִבִי, עָאלוּ חֲפִימֵי דְּרָא לְמַבְקַר לִיה, אוֹלִיט לְהוּ עַל דְּלָא
אָתוּ לְשִׁמְשָׁא לִיה דְּתַנִּינָן גְּדוּלָּה שְׁמוּשָׁה יוֹתֵר מְלַמוּדָּה. עַד
דְּאַתָּא רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לִיה עֲקִיבָא עֲקִיבָא לְמָה לָא אָתִית
לְשִׁמְשָׁא לִי (דְּהָא אֵהָא עֵמָא לְאַצְרָבָא). אָמַר לִיה רַבִּי לָא הָוּה לִי פְּנֵאִי.
אַרְתַּח אָמַר אֶתְמַחָה עֲלֶךָ אִי תַמּוּת מִיתַת עֲצָמְךָ. לְמַיִיה דִּיהָא קֶשֶׁה
מְפִלְהוּן מִיתְּתִיהָ.

בְּכִי רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר לִיה רַבִּי אוֹלִיף לִי אוֹרֵייתָא. אֶפְתַּח פּוּמִיָּה

לשון הקודש

קרובים עליונים ולא תחתונים, ודעת בני
אדם לא משיגה אותם.

עד שהיו יושבים, נכנסו חכמי הדור
לבקר אותם, וקלל אותם על שלא באו
לשמש אותם, ששנינו גדולה שמושה
יותר מלמודה. עד שבא רבי עקיבא,
אמר לו, עקיבא, עקיבא, למה לא באת
לשמש אותי ושהרי באה השת להצרו? אמר
לו, רבי, לא היה לי פנאי. רתח ואמר,
אתמה עליך אם תמות מיתת עצמך.
קללו שמיתתו תהיה קשה מכלם.

בכח רבי עקיבא ואמר לו, רבי, תלמד
אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר

עמקות ונסתרות, והוא לא היה מקבל
דבר בדעתו שחשב שמטרף בדעתו
היה. כיון שראה שדעת אביו מתישבת
עליו, קבל מפניו מאה שמונים ותשע
סודות עליונים.

בשנהגניע לאבני שיש שמתערבים במים
העליונים, בכח רבי אליעזר ופסק לומר.
אמר, עמד שם בני. אמר לו, אבא, למה?
אמר לו, אני רואה שאני ממחר לחלף מן
העולם. אמר לו, לך ואמר לאמך
שתעלה את התפלין שלי למקום עליון,
ואחר שאסתלק מן העולם, ואבא לכאן
כדי לראות אותם. לא תבכו, שהם

רבי אליעזר במעשה מרובה. אתא אשא ואסתר לתרוויהון. אמרו חכמיא שמע מינה דלית אנן חזיין וכדאין לכה, נפקו לפתחא דברא ויתבו תמן, הנה מה דהנה ואזל אשא.

ואוליף בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות, ואוליף ליה מאתן ושיתסר מעמים דפסוקי דשיר השירים. והוו עינוי דרבי עקיבא נחתין מיא. ואתחזר אשא פקדמיתא. פד מטא להאי פסוקא (שיר השירים ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי חולת אהבה אני, לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה בבכייתא ונעי ולא הנה ממלל מרחילו דשכינתא דהות תמן.

אורי ליה כל עמיקתא ורזין עלאין דהנה ביה בשיר השירים. ואומי ליה אומאה דלא לישתמש בשום חד פסוק מניה פי היכי דלא ליחריב עלמא, קדשא בריך הוא בגיניה. ולא בעי קמיה דישתמשון ביה (דף טז ע"א) ברייתי מסניאות קדוששתא דאית ביה. לבתר נפיק רבי עקיבא ונעי ונבעין עינוי מיא, והנה אמר, ווי רבי, ווי רבי, דאשתאר עלמא יתום מנד. עאלו כל שאר חכמיא גביה ושאלו ליה ואתיב להון.

לשון הקודש

לסבל, והרים קולו בבכיה. והרים קולו ולא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם.

הזרה לו כל עמקות וסודות עליונים שהיו בשיר השירים, והשביעו שבועה שלא ישתמש בשום פסוק ממנו, כדי שהקב"ה לא יחריב את העולם בגללו, ולא רוצה לפניו שהבריות ישתמשו בו מרב הקדשה שיש בו. אחר יצא רבי עקיבא ובכה, ונבעו עיניו מים, והיה אומר, ווי רבי! ווי רבי! שהעולם נשאר יתום ממך. נכנסו אליו כל שאר

במעשה מרובה. באה אש והקיפה את שניהם. אמרו חכמים, נשמע מזה שאין אנו ראויים וכדאים לכה. יצאו לפתח החיצון וישבו שם. היה מה שהיה, והאש הלכה.

ולמד בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולמד אותן מאתים וששה עשר מעמים של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות דמעות, ותורה האש בבתחלה. כשהגיע לפסוק (שיר ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי חולת אהבה אני, לא יכל רבי עקיבא

הוּה דְחִיק לִיה (שְׁעָתָא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִפִּיק תְּרֵי דְרוּעֵי וְשׁוֹינֹן עַל לְבִיָּה. פִּתַּח וְאָמַר, אִי עֲלָמָא עֲלָמָא, חֲזַרְתָּ לְאֶעְלָא וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתְּאָה כֹּל נְהִירוֹ וּבּוֹעִינָא. וְוִי לְכוּן תְּרֵי דְרַעִי וְוִי לְכוּן תְּרֵי תּוֹרוֹת דִּישְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן עֲלָמָא. דְאָמַר רַבִּי יַעֲזֶק כָּל יוֹמוֹי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הוּה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מְפּוּמִיָּה פִּיומָא דְאֵתִיָּהִיבַת בְּטוֹרָא דְסִינֵי.

אָמַר אֲוִרִיָּתָא (סְבָרִית גְּמָרָא) גְּמָרִית וְחֲכַמְתָּא סְבָרִית וְשְׁמוּשָׁא עֲבָדִית. דְאֵלוֹ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אִינְשָׂא דְעֲלָמָא סוֹפְרִים לֹא יִכְלִין לְמַכְתָּב וְלֹא חֲסָרִי תַלְמִידֵי מְחַכְּמֵי אֶלָּא כְּכוּחֵלָא בְּעִינָא וְאִנְא מִרְבוּתֵי אֶלָּא כְּמֵאן דְשִׁתִּי בִּימָא. וְלֹא הוּה, אֶלָּא לְמִיתָן טִיבוּתָא לְרַבּוּהֵי יְתִיר מְנִיָּה.

וְהוּו שְׁאֲלִין מְנִיָּה בְּהוּוּא סְנַדְלָא דִּיבּוּם עַד דְנַפֵּק נְשִׁמְתִיָּה וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הוּה תַמְן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד נָפֵק שַׁבְתָּא אֲשַׁכְּחִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא דְמִית, בְּזַע מְאִינִיָּה וְנָרִיר כָּל בְּשָׂרִיָּה וְדָמָא נְחִית וְנָגִיד עַל דִּיקְנִיָּה. הוּה עֲוֹח וּבְכִי, נָפֵק לְבָרָא וְאָמַר, שְׁמִיָּא שְׁמִיָּא, אָמְרוּ לְשִׁמְשָׂא וּלְסִיָּהֲרָא דְנְהִירוּתָא דְחֵת נְהִיר יְתִיר מְנַהוּן הָא אֵתְחַשְׁדָּ.

לשון הקודש

בְּנֵי אֲנוּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם סוֹפְרִים, לֹא יוֹכְלוּ לְכַתֵּב, וְלֹא חֲסְרוּ תַלְמִידֵי מְחַכְּמֵי אֶלָּא כְּמַכְּחוּל בְּעֵינֵי, וְאִנִּי מִרְבוּתֵי אֶלָּא כְּמִי שְׁשׁוּתָהּ בֵּינָם. וְלֹא הִיָּה אֶלָּא לְהַחְזִיק מִטְּוֵבָה לְרַבּוּתֵיּוֹ יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.

וְהָיוּ שׁוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ בְּאוֹתוֹ סְנַדְלָא שֶׁל יָבוּם, עַד שֶׁיִּצְאָה נְשִׁמְתוֹ וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הִיָּה שֵׁם רַבִּי עֲקִיבָא. כְּשֶׁיִּצְאָה הַשַּׁבָּת, מִצָּא אוֹתוֹ רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמֵת. קָרַע בְּגָדוֹ וְשָׂרַט כָּל בְּשָׂרוֹ, וְדָם יָרַד וְנִמְשַׁךְ עַל זְקָנוֹ. הִיָּה עֲוֹחַ וּבּוֹכָה. יִצְאָה הַחֲצוּצָה וְאָמַר: שְׁמִים שְׁמִים, אָמְרוּ

הַחֲכָמִים, וְשְׁאֲלוּ אוֹתוֹ, וְהָשִׁיב לָהֶם. הִיָּתְתָּ דְחֻקָּה לוֹ וְהִשְׁעָה לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. הוֹצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו וְשָׁם אוֹתָם עַל לְבוֹ. פִּתַּח וְאָמַר, אוֹי הָעוֹלָם, הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן חֲזַר לְהַתְּכָנֵם וְלִהְגֹּז מִן הַתְּחַתּוֹן כָּל אוֹר וּמְאוֹר. אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי תּוֹרוֹת שֶׁיְהִיוּ נִשְׁכָּחִים הַיּוֹם הַזֶּה מִן הָעוֹלָם. שְׁאָמַר רַבִּי יַעֲזֶק, כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיָּתְתָּה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפְּנֵי פִּיּוֹם שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינֵי.

אָמַר, תּוֹרָה וְלִמְדֵי וּגְמָרָא הַבְּנֵי וְחֲכָמָה לְמִדְתֵי וְשְׁמוּשׁ עֲשִׂיתִי, שְׁאֵלוֹ יְהִיו כָּל

(דף צט ע"ב).

אמר רבי יהודה בשעה שנשמת הצדיק רוצה לצאת שמחה והצדיק בטוח במיתתו כדי לקבל שכרו, הדא הוא דכתיב, וירא וירץ לקראתם. בשמחה, לקבל פניהם. מאי זה מקום, מפתח האהל פדקא ארזן. וישתחו ארצה לגבי שכינה.

רבי יוחנן פתח ואמר, (שיר השירים ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים סוב דמה לך דודי לעבי או לעופר האילים. עד שיפוח היום וגו'. זו אזהרה לאדם בעודו בעולם הזה שהוא כהרף עין. תא חזי, מה כתיב, (קהלת ו) ואלו חיה אלף שנים פעמים וגו'. ביום המיתה כל מה שחיה נחשב ביום אחד אצלו.

אמר רבי שמעון נשמתו של אדם מתרה בו ואומרת עד שיפוח היום (ונסו הצללים) וידמה בעיניך כהרף עין בעודך בעולם הזה. ונסו הצללים הדא הוא דכתיב, (איוב ח) כי צל ימינו עלי ארץ. בבקשה ממך סוב דמה לך דודי לעבי וגו'.

דבר אחר עד שיפוח היום וגו'. אמר רבי שמעון בן פזי, זו אזהרה לאדם בעודו בעולם הזה שהוא כהרף עין. מה הצבי קל

לשון הקודש

שהוא כהרף עין. בא ראה מה כתוב, (קהלת ו) ואלו חיה אלף שנים פעמים וגו'. ביום המיתה, כל מה שחיה, נחשב ביום אחד אצלו.

אמר רבי שמעון, נשמתו של אדם מתרה בו ואומרת עד שיפוח היום ונסו הצללים, וידמה בעיניך כהרף עין בעודך בעולם הזה. ונסו הצללים, זהו שכתוב (איוב ח) כי צל ימינו עלי ארץ. בבקשה ממך, סוב דמה לך דודי לעבי וגו'.

דבר אחר עד שיפוח היום וגו' - אמר רבי שמעון בן פזי, זו אזהרה לאדם

לשמש וללבונה, שהאור שהיה מאיר יותר מהם הרי נחשף.

אמר רבי יהודה, בשעה שנשמת הצדיק רוצה לצאת - שמחה, והצדיק בטוח במיתתו כדי לקבל שכרו. זהו שכתוב וירא וירץ לקראתם, בשמחה לקבל פניהם. מאיזה מקום? מפתח האהל, כמו שאמרנו. וישתחו ארצה - אל השכינה.

רבי יוחנן פתח ואמר, (שיר ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים סוב דמה לך דודי לעבי או לעפר האילים. עד שיפוח היום וגו' - זו אזהרה לאדם בעודו בעולם הזה

בְּרַגְלָיו אָף אֶתָּה הָיָה קָל בְּעֵבִי אוֹ בְּעוֹפֵר הָאֵילִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
בּוֹרְאֵךְ כְּדֵי שְׁתַּנַּחַל הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא הָרִי בְּשָׁמַיִם הַנִּקְרָא הַר יִי,
הַר הַתַּעֲנוּג הַהַר הַטּוֹב. ע"כ מדרש הנעלם.

סְתָרֵי תוֹרָה

(חסר) הוֹרְמְנוּתָא דְּמִלְפָּא אֶתְחַזִּי בְּתֵלַת גְּוֹנוֹנִין, גְּוֹן חַד חִיזוּ דְּאֶתְחַזִּי
לְעֵינָא מִרְחִיק, וְעֵינָא לָא יְכִיל לְקִימָא בְּבִרְרוּ דְּחַזִּי בְּגִין דְּאִיהוּ
מִרְחוּק, עַד דְּנִטְיִל עֵינָא חִיזוּ זְעִיר בְּקִמִּיטוּ דִּילִיהּ. וְעַל דָּא כְּתִיב,
(ירמיה לא) מִרְחוּק יִי נִרְאָה לִי.

גְּוֹן תַּנְיִין חִיזוּ דְּהָאִי (נ"א דחד) עֵינָא בְּסִתְיִמוּ דִּילִיהּ, דְּהָאִי גְּוֹן
לָא אֶתְחַזִּי לְעֵינָא, בַּר בְּסִתְיִמוּ זְעִיר דְּנָקִיט וְלָא קִימָא
בְּבִרְרוּ, סְתִימִים עֵינָא וּפְתַח זְעִיר וְנָקִיט הֵוּא חִיזוּ, וְגְוֹן דָּא (נ"א
גוון ודא) אֶצְטְרִיף לְפִתְרוּנָא לְקִימָא עַל מַה דְּנָקִיט עֵינָא, וְעַל דָּא
כְּתִיב, (ירמיה א) מָה אֶתָּה רְאָה.

גְּוֹן תְּלִיתָא הוּא זֶהר אֶסְפְּקִלְרִיָּא דְּלָא אֶתְחַזִּי בִּיהּ כְּלָל, בַּר
בְּגִלְגוּלָא דְּעֵינָא כִּד אִיהוּ סְתִימִים בְּסִתְיִמוּ וּמְגִלְגִּלִין לִיהּ

לשון הקודש

מִרְאָה קָטָן בְּקִמּוּץ שְׁלֵה, וְעַל זֶה כְּתוּב
(ירמיה לא) מִרְחוּק ה' נִרְאָה לִי.

גְּוֹן שְׁנֵי - מִרְאָה שֶׁל הָעֵינַן הַזֹּאת וְנ"א שֶׁל
אֶחָד בְּסִתְרֵי שְׁלֵה, שְׁאִין הַגְּוֹן הַזֶּה נִרְאָה
לְעֵינֵינוּ, רַק בְּסִתְרֵי קָטָן, שֶׁתּוֹפֵס וְלֹא עוֹמֵד
בְּבִרְרוּ, סוּתִים הָעֵינַן וּפּוֹתַח מְעַט וְלוֹקַח
אוֹתוֹ מִמִּרְאָה. וְהַגְּוֹן הַזֶּה וְנ"א הַגְּוֹן וְהוּא
צְרִיף לְפִתְרוֹן לְעַמֵּד עַל מַה שְׁלוֹקַחַת
הָעֵינַן, וְעַל זֶה כְּתוּב (שם א) מָה אֶתָּה רְאָה.
הַגְּוֹן הַשְּׁלִישִׁי הוּא זֶהר הָאֶסְפְּקִלְרִיָּה
הַמְאִירָה שֶׁלֹּא נִרְאָה בּוֹ כְּלָל, חוּץ

בְּעוֹדוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא כְּהֶרֶף עֵינֵינוּ מָה
הַעֲבִי קָל בְּרַגְלָיו - אָף אֶתָּה הָיָה קָל
בְּעֵבִי אוֹ בְּעוֹפֵר הָאֵילִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן
בּוֹרְאֵךְ כְּדֵי שְׁתַּנַּחַל הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא
הָרִי בְּשָׁמַיִם, הַנִּקְרָא הַר ה', הַר הַתַּעֲנוּג,
הַהַר הַטּוֹב. ע"כ מדרש הנעלם.

סְתָרֵי תוֹרָה

מִמְשַׁלֵּת הַמִּלְךְ נִרְאִית בְּשִׁלְשָׁה גְּוֹנִים,
גְּוֹן אֶחָד - מִרְאָה שֶׁנִּרְאָה לְעֵינֵי מִרְחוּק,
וְאֵין הָעֵינַן יְכוּלָה לְעַמֵּד בְּבִרְרוּ שְׁרוּאָה,
מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִרְחוּק, עַד שְׁנוּטְלַת הָעֵינַן

בגלגולא ואתחזאי בהאי גלגולא אספקלריאה דנהרא ולא יכיל לקיימא בההוא גוון בר דחזי זוהר מנהרא בסתימו דעינא ועל דא כתיב, (יחזקאל לו) היתה עלי יד יי (יחזקאל לג) (נ"א ויד יי היתה אלי) ויד יי עלי חזקה. וכלהו מתפרשן מנביאי קשוט. בר משה מהימנא עלאה דזכה לאסתכלא לעילא במה דלא אתחזי כלל. עליה כתיב, (במדבר יב) לא כן עבדי משה וגו':

וירא אליו אתחזי ואתגלי ליה שכנינתא גו אנון דרגין דאתחברו בסטרוי, מיכאל ל לסטר ימינא. גבריאל ל לסטר שמאלא. רפאל ל לקמא. אוריאל ל לאחורא. ועל דא אתגליא עליה שכנינתא בהני אלוני (נ"א צולמין) דעלמא, בגין לאחזאה קמיהו ברית (ד"א ל"ג קדמאה רשימו) קדישא דהוה בכל עלמא ברזא דמהימנותא.

והוא יושב פתח האהל. מאן פתח האהל. דא אתר דאקרי ברית רזא דמהימנותא. כחום היום. דא רזא דאתדבק ביה אברהם תקפא דסטרא דימינא דרגא דיליה. פתח (דף צח ע"ב) האהל.

לשון הקודש

השכינה תוך אותן דרגות שהתחברו בצדו, מיכאל לצד ימין, גבריאל לצד שמאל, רפאל לפנים, אוריאל לאחור, ועל זה נגלתה עליו השכינה באלונים (נ"א צלמים) הללו של העולם, כדי להראות לפניהם ברית וד"א רשם ראשון הקדש שהיתה בכל העולם בסוד האמונה.

והוא יושב פתח האהל. מה זה פתח האהל? זה המקום שנקרא ברית, סוד האמונה. כחם היום, זה הסוד שנדבק בו אברהם, החזק של צד הימין, הדרגה שלו. פתח האהל – סוד השער של צדק

מגלגול העין כאשר הוא סתום בסתימות ומגלגלים לו בגלגול ונראה בגלגול הזה אספקלריה המאירה. ולא יכול לעמוד באותו הגוון, רק שרואה זהר מאיר בסתר העין, ועל זה כתוב (יחזקאל לו) היתה עלי יד ה', (שם לג) ויד ה' היתה עליו ויד ה' עלי חזקה. וכלם מפרשים מנביאי האמת, פרט למשה הנאמן העליון שזכה להסתכל למעלה במה שלא נראה כלל. עליו כתוב (במדבר יב) לא כן עבדי משה וגו'.

וירא אליו, נראתה ונתגלתה לי

רָזָא דְתַרְעָא דְצַדִּיק פְּתָחָא דְמַהִימְנוּתָא, דְכִדִּין עָאל בֵּיה אַבְרָהָם
 בְּהוּא רְשִׁימָא קְדִישָׁא. כְּחוּם הַיּוֹם. דָּא צְדִי"ק דְרָגָא דְחַבּוּרָא
 חָדָא דְעָאל בֵּיה מָאן דְאַתְגָּזֵר וְאַתְרִישִׁים בֵּיה רְשִׁימָא קְדִישָׁא, דְהָא
 אֲתַעֲבֵר מְעַרְלָה וְעָאל בְּקִיּוּמָא דְתַרְיָן דְרָגִין אֲלִין דְאַנּוּן רָזָא
 דְמַהִימְנוּתָא:

וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים וְגו'. אֲלִין תְּלַת מְלֹאכִין שְׁלִיחֵן דְמַתְּלַבְּשֻׁן
 בְּאַוּרָא וְנַחְתִּי לְהָאִי עֲלָמָא (וְאַתְחִיזִין) בְּחִיזוּ דְבַר נֶשׁ. וְתְלַת
 הוּוּ כְּגוּוּנָא דְלְעִילָא, בְּגִין דְקָשְׁת לָא אֲתַחֲזִי אֲלָא בְּגוּוּנִין תְּלַתָּא
 חַוּוּר וְסוּמְק וְיָרוּק. וְהָכִי הוּא וְדָאִי.

וְאֲלִין אַנּוּן שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים תְּלַתָּא גּוּוּנִין, גּוּוּן חַוּוּר, גּוּוּן סוּמְק,
 גּוּוּן יָרוּק. גּוּוּן חַוּוּר דָּא מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ סְטְרָא
 דְיִמִּינָא. גּוּוּן סוּמְק דָּא גְבַרִיאֵל סְטְרָא דְשְׁמָאֲלָא. גּוּוּן יָרוּק דָּא
 רְפָאֵל, וְהִנֵּי אַנּוּן תְּלַת גּוּוּנִין דְקָשְׁת דְקָשְׁת לָא אֲתַחֲזִי אֲלָא
 עֲמַהוּן, וּבְגִין כֶּף וִירָא אֲלִיו, גְּלוּי שְׁכִינָה בְּתְלַת גּוּוּנִין אֲלִין.

וְכִלְהוּ אֲצִטְרִיכוּ, חַד לְאַסְיָא מִן הַמִּילָה וְדָא רְפָאֵל מְאַרִי דְאַסּוּוּן.
 וְחַד לְבִשְׂרָא לְשָׂרָה עַל בְּרָא וְדָא אִיהוּ מִיכָאֵל בְּגִין דְאִיהוּ

לשון הקודש

משום שהקשתי לא נראית אלא בשלשה
 גוונים - לבן, אדום וירוק, וכך הוא בודאי.
 ושלשית האנשים הללו שלשה גוונים.
 גוון לבן, גוון אדום, גוון ירק (חמים). הגוון
 הלבן זה מיכאל, שהוא צד הימין. הגוון
 האדום זה גבריאל, הצד של השמאל.
 הגוון הירק זה רפאל. ואלו הם שלשית
 גוני הקשת, שאין הקשת נראית אלא
 עמהם. ומשום כך וירא אליו, גלוי שכינה
 בשלשית הגוונים הללו.

ואת כלם הצטרכו. אחד לרפא את

פתח האמונה, שאז נכנס בו אברהם
 באותו הרשם הקדוש. כחם היום - זהו
 צדיק, הדרגה של חבור אחד שנכנס בו
 מי שנמול ונרשם בו הרשם הקדוש,
 שהרי נתבטל מן הערלה ונכנס בקיום
 של שתי הדרגות הללו שהן סוד
 האמונה.

והנה שלשה אנשים וגו' - אלו שלשה
 אנשים שלוחים שמתלבשים באויר,
 ויורדים לעולם הזה ונראים במראה של
 בן אדם, והשלשה הם כמו שלמעלה,

אֲתֵמְנָא לְיָמִינָא וְכָל טְבִין וּבִרְכָאן בִּידֵיהּ אֲתֵמְסָרָן מִסְטָרָא דְיָמִינָא.
 וְחַד לְהַפְכָא לְסְדוּם וְדָא אִיהוּ גְבַרְיָאֵל דְאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא. וְאִיהוּ
 מְמַנָּא עַל כָּל דִּינִין דְעָלְמָא מִסְטָרָא (דְדִינָא) דְשִׁמְאֵלָא לְמִידָן
 וּלְמַעְבַּד עַל יְדָא דְמִלְאָךְ הַמְּוֹת דְאִיהוּ מְאִרֵי דְקְטוּלָא דְבֵי מִלְכָּא.
 וְכִלְהוּ עֲבָדוּ שְׁלִיחְתָּהוֹן, וְכָל חַד וְחַד כְּדָקָא תְּוִי לִיהּ. מִלְאָךְ
 גְּבַרְיָאֵל בְּשְׁלִיחוּתָא לְנִשְׁמָתָא קְדִישָׁא, וּמִלְאָךְ הַמְּוֹת
 בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ לְנִפְשָׁא דְיִצְרַר הָרַע. וְעַם כָּל דָּא נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא לָא
 נִפִּיק עַד דְחֻזֵי שְׁכִינְתָּא.

כַּד חָמָא לֹון מִתְחַבְּרָן כְּחָדָא כְּדִין חָמָא שְׁכִינְתָּא (דף צט ע"ב) (כְּגוֹנוּנָא
 דָּא) כְּגוֹנוּנָהָא וְסָגִיד דְכְּתִיב, (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה. כְּגוֹנוּנָא
 דְיַעֲקֹב שְׁנַאֲמַר (בראשית מז) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמָּטָה
 לְשְׁכִינָהּ. וּלְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא אָמַר בְּשִׁמְאֵא אַדְנִי, וּלְגַבֵּי צְדִיק אָדוּן.
 דְהָא כְּדִין אֶקְרִי אָדוּן כָּל הָאָרֶץ כַּד אֲתַנְהָרָא מִצְדִּיק וְאֲתַנְהָרָא
 כְּגוֹנוּנָהָא, דְהָא כְּגִין (דָּא אִיהוּ כְּגוֹנוּנָא דָּא כְּדִין) דָּא אֲשַׁתְּלִים לְעֵילָא.

לשון הקודש

בְּשְׁלִיחוּתוֹ לְנַפְשׁוֹ שֶׁל הַיִּצְרַר הָרַע. וְעַם כָּל
 זֶה הַנִּשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה לֹא יוֹצֵאת עַד
 שְׂרוּאָה שְׁכִינָהּ.

כְּשִׁינְתָּא אֹתָם מְחַבְּרִים כְּאֶחָד, אִזְ רָאָה
 שְׁכִינָהּ וְכִמוּ זֶהוּ כְּגוֹנוּנָהּ וְהַשְׁתַּחֲוֶה, שְׁכִינָתוֹב
 (בראשית לג) וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה, כְּמוֹ אֲעֵל יַעֲקֹב
 שְׁנַאֲמַר (שם מז) וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ
 הַמָּטָה, לְשְׁכִינָהּ. וּלְגַבֵּי הַשְׁכִּינָהּ אָמַר
 בְּשֵׁם אַדְנִי, וּלְגַבֵּי הַצְּדִיק אָדוּן, שְׁהָרִי
 אִזְ נִקְרָא אָדוּן כָּל הָאָרֶץ כְּשִׁמוּעָרַת
 מִצְדִּיק וּמוֹאֲרַת כְּגוֹנוּנָהּ, שְׁהָרִי מִשׁוּם זֶהוּ
 כְּזֶה אִזְ זֶה נִשְׁלָם לְמַעְלָה.

הַמִּילָה, וְזֶהוּ רְפָאֵל, בַּעַל הַרְפוּאוֹת.
 וְאֶחָד לְבִשָׁר אֵת שָׂרָה עַל הַבֶּן, וְזֶהוּ
 מִיכָאֵל, מִשׁוּם שֶׁהוּא הִתְמַנֶּה לְיָמִין, וְכָל
 הַטּוֹבוֹת וְהַיְבָרְכוֹת שֶׁבִּידוֹ נִמְסְרוּ מִצַּד
 הַיָּמִין. וְאֶחָד לְהַפְּךָ אֵת סְדוּם, וְזֶהוּ
 גְּבַרְיָאֵל שֶׁהוּא לְשִׁמְאֵל, וְהוּא מְמַנָּה עַל
 כָּל הַדִּינִים שֶׁל הָעוֹלָם מִצַּד (הַדִּין) הַשְׁמָאֵל
 לְדוֹן וְלַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי מִלְאָךְ הַמְּוֹת, שֶׁהוּא
 בַּעַל הַתְּרַגְּוֹת שֶׁל בֵּית הַמִּלְךָ.

וְכֻלָּם עָשׂוּ שְׁלִיחוּתָם, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 כְּרָאוּי לוֹ. וְהַמִּלְאָךְ גְּבַרְיָאֵל בְּשְׁלִיחוּת
 לְנִשְׁמָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִלְאָךְ הַמְּוֹת

מִהָכָא, דְּחִיזוּ דְלִתְתָא מְשִׁיךְ מְשִׁיכוּ מְלַעֲיָלָא, דְּהָא גְוּוּנִין אֲלִין
 מְשַׁכִּין מְשִׁיכָא מְלַעֲיָלָא מְאָנוּן מְקוּרִין עֲלָאִין. אַדְנִי
 מְשַׁכָּא מְלַעֲיָלָא בְּאֲלִין תְּלַת גְוּוּנִין דְּאֲתְלַבֵּשׁ בְּהוּ, וּבְהוּ נְטָלָא כָּל
 מַה דְּנְטָלִי מְלַעֲיָלָא. וּבְגִין דְּאָנוּן חֲבוּרָא דִּילָהּ וְסַמְכִין דִּילָהּ בְּכָלָא
 אֲתַמְר שְׁמָא אַדְנִי. דְּהָא שְׁמָא דָּא אֲתַגְלִי לִיהּ כְּלִיל בְּרִזִין עֲלָאִין,
 אֲתַגְלִי לִיהּ בְּאֲתַגְלִיָּא מַה דְּלָא הָוּת מְקַדְמַת דְּנָא דְּלָא הָוּה גְזִיר.
 וְעַד דְּאֲתַגְזֹר לָא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא מִנִּיהּ זְרַעָא
 קְדִישָׁא, כִּיּוֹן דְּאֲתַגְזֹר מִיַּד נֶפֶק מִנִּיהּ זְרַעָא קְדִישָׁא.

וּבְגִין כֹּף אֲתַגְלִי עֲלִיהּ שְׁכִינְתָא בְּאָנוּן דְּרַגִּין (דף ק ע"א) קְדִישִׁין.
 (דניאל יב) וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כֹּזֵהר הַרְקִיעַ. זַה"ר זְהָרָא
 דְּזַהָרִין בְּדִלְקוּ זַהָרָא. זַה"ר דְּאֲנַהִיר דְּאֲדִלְקִי וְנִצִּיץ לְכַמְהָ סְטָרִין.
 זַה"ר סְלִיק וְנַחִית. זַה"ר נִצִּיץ לְכָל עֵיבָר. זַה"ר נְגִיד וְנַפִּיק. זַה"ר
 דְּלָא פְסִיק לְעֲלָמִין. זַה"ר דְּעֵבִיד תּוֹלְדִין. זַה"ר טְמִיר וְגִנִּין,
 נִצִּיצוּ דְּכָל נִצִּיצִין וְדַרְגִּין כְּלָא בִּיהּ, נַפִּיק וְטְמִיר. סְתִים וְגִלְיָא.
 חַזִּי וְלֹא חַזִּי. (זַה"ר) סְפָרָא דָּא מִבּוּעָא דְּבִרָא, נַפִּיק בִּימָמָא טְמִיר

לשון הקודש

יֵצֵא מִמֶּנּוּ הַזֶּרַע הַקָּדוֹשׁ.
 וְלִבְנֵי הַתְּנַלְתָּה עָלָיו שְׁכִינָה בְּאוֹתָן
 דְּרַגּוֹת קְדוּשׁוֹת. (דניאל יב) וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ
 כֹּזֵהר הַרְקִיעַ. זַה"ר זְהָרָא שְׁזוֹהָרִים
 בְּדִלְקוֹת שֵׁל זַהָרָא. זַה"ר שְׁמַאִיר שְׁמַדְלִיק
 וְנִצִּיצִין לְכַמְהָ צְדָדִים.
 זַה"ר עוֹלָה וְיִוְרֵד. זַה"ר נִצִּיץ לְכָל עֵבָר.
 זַה"ר שׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא. זַה"ר שְׁלֹא פּוֹסֵק
 לְעוֹלָמִים. זַה"ר שְׁעוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת. זַה"ר
 טְמִיר וְגִנּוּן, הַתְּנוּצְצוֹת שֵׁל כָּל הַנִּיצוּצִים
 וְכָל הַדְּרַגּוֹת בּוֹ. יוֹצֵא וְטְמִיר. נֶסְתָּר
 וְגִלּוּי. נִרְאָה וְלֹא נִרְאָה. זַה"ר סְפָרָא זַה

מִכַּאֵן שְׁמַרְאָה שְׁלִמְטָה מוֹשֵׁף הַמְשַׁכָּה
 מְלַמְעֵלָה, שְׁהָרֵי הַגְּוּוּנִים הִלְלוּ מוֹשְׁכִים
 הַמְשַׁכָּה מְלַמְעֵלָה מְאוֹתָם מְקוּרוֹת
 עֲלִיוּנִים. אַדְנִי מוֹשֵׁף מְלַמְעֵלָה בְּשִׁלְשֵׁת
 הַגְּוּוּנִים הִלְלוּ שְׁמַתְלַבֵּשׁ בְּהֵם, וּבְהֵם
 נוֹטְלַת כָּל מַה שְׁנוֹטְלַת מְלַמְעֵלָה. וּמִשׁוּם
 שְׁהֵם חֲבוּר שְׁלָה וְתוֹמְכִים שְׁלָה בְּכָל,
 נֶאֱמַר שֵׁם אַדְנִי, שְׁהָרֵי שֵׁם זַה הַתְּנַלְתָּה
 לוֹ כְּלוּל בְּסוּדוֹת עֲלִיוּנִים, הַתְּנַלְתָּה לוֹ
 בְּגִלּוּי מַה שְׁלֹא הָיָה מְקַדְּם לְבֹן בְּשִׁלְא
 הָיָה מְהוּל. וְעַד שְׁנַמּוּל, לֹא רָצָה הַקְּב"ה
 לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ קְדוּשׁוֹ. כִּיּוֹן שְׁנַמּוּל, מִיַּד

בְּלִילְיָא אֲשַׁתְּעָשָׂא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא בְּתוֹלְדִין דְּאַפִּיק.

זה"ר דְּזַהֵר וְאַנְהִיר לְכֻלָּא, כְּלָלָא דְּאוּרִייתָא, וְדָא אִיהוּ דְּאַתְחַזִּי,
וְכָל גְּוּוּנִין סְתִימִין בֵּיהּ, וְאַתְקַרִּי בְּשֵׁמָא דְּאַדְנִי. תְּלַת גְּוּוּנִין
אַתְחַזִּי לְתַתָּא, מֵהַאי תְּלַת גְּוּוּנִין לְעֵילָא, מֵאַלִּין עֲלָאִין אַתְמַשְׁךְ
כְּלָא (ס"א לְגַבֵּי זַהֵר) (אַנּוּן עֲלָאִין. זַהֵר) דְּלָא אַתְחַזִּי. וְנִצִּיץ בְּתַרִּיסַר
נְצִיצִין, וְזַהִירִין דְּנִצִּיצִין מִנִּיהּ. תְּלִיסַר אַנּוּן בְּרָזָא דְּשֵׁמָא (דף ק ע"ב)
קַדִּישָׁא וְגו', רָזָא דְּאִין סוּף יְהוּה אֶקְרִי.

כַּד אַתְחַבֵּר זַהֵר תְּתָאָה אַרְנִי בְּזַהֵר עֲלָאָה יְהוּה, אַתְעַבִּיד שְׁמָא
סְתִימִים. דְּבִיהּ יְדַעֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט וּמְסַתְּפֻלָּאן לְגוּ זַהֵרָא עֲלָאָה,
וְדָא יְאַהֲדוּנְהִי חִיזוּ טְמִירִין (נ"א חִיזוּן טְמִירִין) דְּכַתִּיב, (יחזקאל א) כְּעִין
הַחֲשֵׁמֶל מֵתוֹךְ הָאֵשׁ.

מֵתְּנִיתִין, עֲלָאִין רְמָאִין טְבִין דְּיְמִינָא, תִּשְׁע נְקוּדִין דְּאוּרִייתָא
נְפֻקִין, וּמְתַפְּלְגִין בְּאַתּוּון, וְאַתּוּון בְּהוּ נְטֻלִין,
(מְטֻלְטֻלִין) מְטֻלְגוּי דְּקִיקִין בְּרִזִּי. (פִּלְטִין) פְּלִיגִין, אֲלִין תִּשְׁע שְׁלִיטִין
עַל אַתּוּון, אַתּוּון מִנִּיְהוּ אַתְפְּשֻׁטוּ. אֲשַׁתְּאַרוּ נְקוּדִין לְאַעֲלָאָה לוּן.

לשון הקודש

בְּאַשְׁרֵי מֵתַחַבֵּר זַהֵר תַּחְתּוֹן אַדְנִי בְּזַהֵר
עֲלִיוֹן יְהוּ"ה, נַעֲשֶׂה שֵׁם נִסְתָּר שְׁבוּ
יודעים נְבִיאֵי הָאֱמֶת וּמְסַתְּפִילִים לְתוֹךְ
הַזַּהֵר הָעֲלִיוֹן, וְזַה יְאַהֲדוּנְהִי, מְרָאוֹת
טְמִירִים וְחִיּוֹת טְמִירוֹת, שְׁכַתּוֹב (יחזקאל א)
כְּעִין הַחֲשֵׁמֶל מֵתוֹךְ הָאֵשׁ.

מִשְׁנֵה. עֲלִיוֹנִים גְּבוּהִים טוֹבִים שֶׁל
הִימִין, תִּשְׁע נְקוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה יוֹצְאוֹת
וְנַחֲלָקִים בְּאוֹתִיּוֹת, וְהַאוֹתִיּוֹת בְּהֵם
נוֹסְעוֹת, וּמְטֻלְטִילִים מִסְּעוֹתֵינוּ דְּקִיקִים
בְּסוּדוֹת. וְהִכְלֹ חוֹלְקִים, אֵלוּ תִשְׁעַת
הַשְּׁלִיטִים עַל הָאוֹתִיּוֹת, הָאוֹתִיּוֹת
הַתְּפֻשְׁטוּ מֵהֶם. נִשְׁאַרוּ נְקוּדִים לְהַכְנִיסֵם

מִעֵין הַבְּאֵר, יוֹצֵא בַּיּוֹם, נִסְתָּר בְּלִילְיָא,
מִשְׁתַּעֲשֶׂע בְּחֻצוֹת הַלִּילְיָא בְּתוֹלְדוֹת
שֶׁהוֹצִיא.

זַהֵר שְׁזַהֵר וּמֵאִיר לְכֻלָּא, הַכְּלָל שֶׁל
הַתּוֹרָה, וְזַהֵר שְׁנִרְאָה, וְכָל הַגְּוּוּנִים
נִסְתָּרִים בּוֹ וְנִקְרָא בְּשֵׁם שֶׁל אַדְנִי.
שְׁלִשָּׁה גְּוּוּנִים נִרְאִים לְמַטָּה מֵאֵלוּ שְׁלִשַׁת
הַגְּוּוּנִים שְׁלֹמְעֵלָה. מֵאֵלוּ הָעֲלִיוֹנִים הַכֻּל
נִמְשָׁךְ וְלְגַבֵּי זַהֵר וְאוֹתָם הָעֲלִיוֹנִים. זַהֵר שְׁלָא
נִרְאָה, וְנִצִּיץ בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵי נְצִנּוּצִים
וְזַהֵרִים שְׁנוּצִיצִים מִמֶּנּוּ. שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרֵי הֵם
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְגו', הַסּוּד שֶׁל אִין
סוּף נִקְרָא יְהוּ"ה.